

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวินิจฉัยได้คัดเลือกตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 370 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ปลูกยางในเขตอำเภอเมือง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตลาดยาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงราคาของยาง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตลาดยาง

ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งได้แบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การตลาดและราคายาง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการผลิต และการตลาดยาง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นชายร้อยละ 75.41 และเป็นหญิงร้อยละ 24.59 ตามลำดับ ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เกษตรกรผู้ปลูกยางแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	279	75.41
หญิง	91	24.59
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2. อายุ

เกษตรกรผู้ปลูกยางสดส่วนใหญ่คือร้อยละ 34.05 จะมีอายุในช่วง 41 – 50 ปี รองลงมาคืออายุในช่วง 31 – 40 ปี มีร้อยละ 20.54 ส่วนอายุสูงกว่า 60 ปี จะมีน้อยที่สุดร้อยละ 11.62 ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เกษตรกรผู้ปลูกยางสดแยกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30	56	15.14
31 - 40 ปี	76	20.54
41 - 50 ปี	126	34.05
51 - 60 ปี	69	18.65
61 ปี หรือมากกว่า	43	11.62
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3. สถานภาพสมรส

เกษตรกรผู้ปลูกยางสดส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกันร้อยละ 92.43 รองลงมาเป็นหม้ายและหย่าร้าง และมีสถานภาพโสด ร้อยละ 6.49 และ 1.08 ตามลำดับ ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เกษตรกรผู้ปลูกยางสดแยกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
สมรส	342	92.43
หม้ายและหย่าร้าง	24	6.49
โสด	4	1.08
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ระดับการศึกษา

เกษตรกรผู้ปลูกยางส่วนใหญ่นับได้รับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 72.43 รองลงมาได้รับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 14.32 ตามตารางที่ 8 ตารางที่ 8 เกษตรกรผู้ปลูกยางแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	268	72.43
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	53	14.32
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	25	6.76
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	24	6.49
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรผู้ปลูกยางส่วนใหญ่นับมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 5 คน ร้อยละ 74.05 รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 5 คน ร้อยละ 24.60 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1 – 2 คน ร้อยละ 1.35 ตามตารางที่ 9 ตารางที่ 9 เกษตรกรผู้ปลูกยางแยกตามสถานภาพสมรส

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 คน	5	1.35
3 - 5 คน	274	74.05
มากกว่า 5 คน	91	24.60
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน

ส่วนใหญ่นับมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 3 – 5 คนร้อยละ 55.94 รองลงมามีจำนวนแรงงาน 1-2 คนร้อยละ 37.57 และจำนวนแรงงานมากกว่า 5 คน ร้อยละ 6.49 ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนแรงงานในครัวเรือน

จำนวนแรงงานในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 คน	139	37.57
3 - 5 คน	207	55.94
มากกว่า 5 คน	24	6.49
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร

เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรมากกว่า 50,000 บาทต่อปีมากที่สุด ร้อยละ 53.24 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 30,000 ถึง 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 31.35 ที่เหลือมีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปีร้อยละ 15.41

ตารางที่ 11 รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร

ระดับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	57	15.41
30,000 - 50,000 บาท	116	31.35
มากกว่า 50,000 บาท	197	53.24
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

8. รายได้นอกการเกษตร

เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพนอกการเกษตรต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปีมากที่สุด ร้อยละ 75.14 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 30,000 ถึง 50,000 บาทต่อปีร้อยละ 21.35 ที่เหลือมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อปีร้อยละ 3.51

ตารางที่ 12 รายได้นอกการเกษตร

ระดับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	278	75.14
30,000 - 50,000 บาท	79	21.35
มากกว่า 50,000 บาท	13	3.51
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การตลาดและราคากลางสาต

9. พื้นที่ที่ใช้ปลูกกลางสาต

จำนวนพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ของเกษตรกรที่ปลูกกลางสาตมีพื้นที่ปลูกขนาด 5 – 9 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.08 รองลงมา มีพื้นที่ปลูกขนาด 10 – 14 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.24 และมีพื้นที่ปลูกขนาด 25 – 29 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ขนาดพื้นที่ปลูกกลางสาตของเกษตรกร

ขนาดพื้นที่ปลูก	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ไร่	52	14.06
5 - 9 ไร่	115	31.08
10 - 14 ไร่	86	23.24
15 - 19 ไร่	37	10.00
20 - 24 ไร่	38	10.27
25 - 29 ไร่	10	2.70
30 ไร่ขึ้นไป	32	8.65
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

10. ลักษณะการถือครองพื้นที่ทางการเกษตร

เกษตรกรผู้ปลูกกลางสาตส่วนใหญ่มีพื้นที่ทางการเกษตรเป็นของตนเองคิดเป็นร้อยละ 95.14 รองลงมา เป็นพื้นที่ของตนเอง อาจเช่าเพิ่มบางส่วน และพื้นที่ของญาติพี่น้องที่ให้ยืมทำการเกษตร

ตารางที่ 14 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทางการเกษตร

ลักษณะการถือครองพื้นที่ทางการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
ของตนเอง	352	95.14
ของตนเองและเช่าเพิ่มบางส่วน	9	2.43
พื้นที่ทำฟรี*	9	2.43
รวม	370	100.00

* พื้นที่ทำการเกษตรของญาติพี่น้องที่ให้ยืมทำการเกษตร โดยไม่คิดมูลค่า

ที่มา : จากการสำรวจ

11. ผลผลิตกลางสาตที่เกษตรกรได้รับ

จำนวนผลผลิตกลางสาตที่เกษตรกรได้รับมีจำนวนผลผลิตตั้งแต่ 3,000 กิโลกรัมขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.89 รองลงมา มีจำนวนผลผลิตอยู่ระหว่าง 1,000 – 1,499 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 19.19 และมีจำนวนผลผลิตน้อยกว่า 500 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 9.19

ตารางที่ 15 ผลผลิตกลางสาตที่เกษตรกรได้รับ

จำนวนผลผลิต	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 500 กิโลกรัม	34	9.19
500 - 999	16	4.33
1,000 - 1,499	71	19.19
1,500 - 1,999	40	10.81
2,000 - 2,499	49	13.24
2,500 - 2,999	42	11.35
ตั้งแต่ 3,000 กก. ขึ้นไป	118	31.89
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

12. แหล่งเงินทุนในการผลิตกลางสาต

เกษตรกรใช้เงินทุนส่วนตัวและกู้ยืมเพื่อใช้ในการผลิตกลางสาตมากที่สุดร้อยละ 71.08 รองลงมา กู้ยืมเงินทุนเพื่อการผลิตกลางสาตร้อยละ 17.03 ที่เหลือใช้ทุนส่วนตัวร้อยละ 11.89

ตารางที่ 16 แหล่งเงินทุนในการผลิตกลางสาต

แหล่งเงินทุน	จำนวน	ร้อยละ
เงินทุนส่วนตัวและกู้ยืม	263	71.08
กู้ยืม	63	17.03
ทุนส่วนตัว	44	11.89
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

13. แหล่งเงินกู้ในการปลูกกลางสาด

เกษตรกรใช้แหล่งเงินกู้จาก ธ.ก.ส.และสหกรณ์ร่วมกันมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.35 รองลงมาคือ ธ.ก.ส. สหกรณ์ ธนาคารพาณิชย์ และกู้ยืมจากญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 32.77, 10.14, 4.05 และ 1.69 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 แหล่งเงินกู้ในการปลูกกลางสาด

แหล่งเงินทุน	จำนวน	ร้อยละ
ธ.ก.ส. และสหกรณ์	152	51.35
ธ.ก.ส.	97	32.77
สหกรณ์	30	10.14
ธนาคารพาณิชย์	12	4.05
ญาติพี่น้อง	5	1.69
รวม	296 *	100.00

*จำนวนเกษตรกรที่กู้ยืมทั้งหมด

ที่มา : จากการสำรวจ

14. ระยะเวลาของสินเชื่อ

สินเชื่อเพื่อการผลิตกลางสาดส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อระยะสั้นร้อยละ 42.57 รองลงมาเป็นการให้สินเชื่อระยะปานกลางร้อยละ 29.73 ที่เหลือเป็นการให้สินเชื่อระยะยาวร้อยละ 26.69 และการให้สินเชื่อแบบไม่มีกำหนดระยะเวลาร้อยละ 1.01

ตารางที่ 18 ระยะเวลาของสินเชื่อ

ระยะเวลาสินเชื่อ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะสั้น	126	42.57
ระยะปานกลาง	88	29.73
ระยะยาว	79	26.69
ไม่มีการกำหนดระยะเวลา	3	1.01
รวม	296 *	100.00

*จำนวนเกษตรกรที่กู้ยืมทั้งหมด

ที่มา : จากการสำรวจ

15. การใช้ปุ๋ยในการปลูกกลางสาธ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยในการปลูกกลางสาธร้อยละ 85.95 และมีเกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยร้อยละ 14.05

ตารางที่ 19 การใช้ปุ๋ยในการปลูกกลางสาธ

การใช้ปุ๋ยในการปลูกกลางสาธ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้	318	85.95
ไม่ใช้	52	14.05
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

16. ประเภทของปุ๋ยที่ใช้

เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีร่วมกันมากที่สุดร้อยละ 60.54 รองลงมาใช้เฉพาะปุ๋ยเคมีร้อยละ 22.43 ที่เหลือใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร้อยละ 15.14 และมีเกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยร้อยละ 1.89

ตารางที่ 20 การใช้ปุ๋ยในการปลูกกลางสาธ

ประเภทของปุ๋ยที่ใช้	จำนวน	ร้อยละ
ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี	224	60.54
ปุ๋ยเคมี	83	22.43
ปุ๋ยอินทรีย์	56	15.14
ไม่ใส่ปุ๋ย	7	1.89
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

17. การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชร้อยละ 57.03 และมีเกษตรกรที่ไม่ใช้สารเคมีร้อยละ 42.97

ตารางที่ 21 การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

การใช้สารเคมี	จำนวน	ร้อยละ
ใช้	211	57.03
ไม่ใช้	159	42.97
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

18. วิธีการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืชร้อยละ 61.35 รองลงมาได้มีการใช้ทั้ง
แรงงานคนและสารเคมีร่วมกันร้อยละ 35.68 ที่เหลือใช้สารเคมีอย่างเดียวร้อยละ 2.97

ตารางที่ 22 วิธีการกำจัดวัชพืช

วิธีการกำจัดวัชพืช	จำนวน	ร้อยละ
แรงงานคน	227	61.35
แรงงานคนและสารเคมี	132	35.68
สารเคมีอย่างเดียว	11	2.97
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

19. การจ้างแรงงานในการปลูกและดูแลรักษาถั่วเหลือง

ในการปลูกและดูแลรักษาถั่วเหลือง เกษตรส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงานร้อยละ 54.86 และ
มีการจ้างแรงงานร้อยละ 45.14

ตารางที่ 23 การจ้างแรงงานในการปลูกและดูแลรักษาถั่วเหลือง

การจ้างแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่จ้างแรงงาน	203	54.86
จ้างแรงงาน	167	45.14
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

20. จำนวนแรงงานจ้าง

ตารางที่ 24 จำนวนแรงงานจ้าง

จำนวนแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 คน	141	84.43
3 - 5 คน	26	15.57
มากกว่า 5 คน	-	-
รวม	167*	100.00

*จำนวนครัวเรือนที่จ้างแรงงาน

ที่มา : จากการสำรวจ

ส่วนใหญ่เกษตรกรมีการจ้างแรงงานจำนวน 1 – 2 คนคิดเป็นร้อยละ 84.43 และมีการจ้างแรงงานจำนวน 3 – 5 คน ร้อยละ 15.57 ดังตารางที่ 24

21. สถานที่จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

ส่วนมากวิธีการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรจะมีการจำหน่ายผลผลิตที่ตลาดกลางท้องถิ่นมากกว่าวิธีการอื่นๆ ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 สถานที่จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

วิธีการจำหน่าย	ร้อยละ	
	ไม่มี	มี
ตลาดกลางท้องถิ่น	7.7	92.3
ตลาดกลางในตัวเมือง	66.6	33.4
จำหน่ายเองตามข้างถนน	85.4	14.6
อื่น (ขายตามห้าง, ขายเร่)	93.6	6.4

ที่มา : จากการสำรวจ

22. วิธีการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีวิธีการจำหน่ายเองและผ่านพ่อค้าคนกลางร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 41.89 รองลงมาจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางร้อยละ 34.1 ที่เหลือจำหน่ายเองร้อยละ 24.06

ตารางที่ 26 วิธีการจำหน่ายผลผลิต

วิธีการจำหน่าย	จำนวน	ร้อยละ
จำหน่ายเอง	89	24.06
จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง	126	34.05
จำหน่ายทั้ง 2 อย่าง	155	41.89
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

23. ลักษณะของพ่อค้าที่มาซื้อผลผลิต

พ่อค้าที่มาซื้อผลผลิตส่วนมากมาจากต่างจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 91 รองลงมาคือ พ่อค้าในจังหวัดอุดรดิตถ์ คิดเป็นร้อยละ 61.1 และพ่อค้าในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 57.5

ตารางที่ 27 ลักษณะของพ่อค้าที่มาซื้อกลางสาต

ชนิดของพ่อค้า	ร้อยละ	
	ไม่มี	มี
เกษตรกรในท้องถิ่น	83.9	16.1
พ่อค้าในท้องถิ่น	42.5	57.5
พ่อค้าจากตัวอำเภอ	58.3	41.7
พ่อค้าในจังหวัดอุดรดิตถ์	38.9	61.1
พ่อค้าต่างจังหวัด	9.0	91.0

ที่มา : จากการสำรวจ

24. เหตุผลที่ขายกลางสาตผ่านพ่อค้าคนกลาง

เกษตรกรส่วนใหญ่ขายกลางสาตผ่านพ่อค้าคนกลางเพราะสะดวกคิดเป็นร้อยละ 48.11 รองลงมาคือไม่มีเวลานำไปขายเอง คิดเป็นร้อยละ 34.86 ที่เหลือคือไม่มียานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 17.03

ตารางที่ 28 ปัจจัยที่ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง

ปัจจัยที่ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มียานพาหนะ	63	17.03
ไม่มีเวลาที่จะนำไปขายเอง	129	34.86
สะดวก	178	48.11
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

25. การรับรู้ราคากลางสาต

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบราคากลางสาตคิดเป็นร้อยละ 53.24 และทราบราคากลางสาตคิดเป็นร้อยละ 46.76

ตารางที่ 29 การรับรู้ราคากลางสาต

การรับรู้ราคากลางสาต	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	197	53.24
ทราบ	173	46.76
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

26. แหล่งข่าวสารการตลาดของเกษตรกร

แหล่งข่าวสารด้านราคาและการตลาดที่เกษตรกรผู้ปลูกกลางสาดได้รับมาจากเกษตรกรคนอื่น ๆ ก่อนจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาได้รับข่าวสารจากพ่อค้าในขณะจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 54.5 ดังตาราง 30

ตารางที่ 30 แหล่งข่าวสารการตลาดของเกษตรกร

แหล่งข่าวสาร	ร้อยละ	
	ไม่มี	มี
จากพ่อค้าในขณะจำหน่าย	45.5	54.5
จากเกษตรกรคนอื่น ๆ ก่อนการจำหน่าย	30.4	69.6
จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือหน่วยงานอื่น	90.6	9.4

ที่มา : จากการสำรวจ

27. ผู้ที่เสนอราคาซื้อขาย

ส่วนใหญ่ผู้ที่เสนอราคาซื้อขาย คือ ชาวสวนและพ่อค้าคนกลาง

ตารางที่ 31 ผู้ที่เสนอราคาซื้อขาย

ผู้ที่เสนอราคาซื้อขาย	จำนวน	ร้อยละ
ชาวสวนกลางสาด	8	2.1
พ่อค้าคนกลาง	124	33.6
ชาวสวนและพ่อค้าคนกลางตกลงร่วมกัน	238	64.3
รวม	370	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

28. ปัจจัยกำหนดราคากลางสาด

รสชาติและความดกและขนาดของช่อเป็นปัจจัยที่กำหนดราคากลางสาดมากที่สุด

ตารางที่ 32 ปัจจัยกำหนดราคากลางสาด

ปัจจัยกำหนดราคากลางสาด	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
รสชาติ	3.81	เห็นด้วย
ความดกและขนาดของช่อ	3.90	เห็นด้วย
ปริมาณในการซื้อขาย	3.24	ไม่แน่ใจ

ที่มา : จากการสำรวจ

29. วิธีการตกลงราคากลางของเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลาง

การตกลงราคาของเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลาง ไม่มีการตกลงราคากันล่วงหน้าหรือก่อนที่
จะลงสาตจะออกผล คิดเป็นร้อยละ 56 และตกลงกันก่อน โดยอาศัยการปรับราคาตามตลาด คิดเป็น
ร้อยละ 36.60 ตามตารางที่ 33

ตารางที่ 33 วิธีการตกลงราคากลางสาตระหว่างเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลาง

วิธีการตกลงราคา	จำนวน	ร้อยละ
ตกลงกันก่อนโดยการประมูลราคาแบบเหมาสาว	27	7.40
ตกลงกันก่อนโดยปรับราคาตามตลาด	136	36.60
ไม่มีการตกลงกันล่วงหน้าหรือก่อนที่ลงสาตจะ	207	56.00
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

30. การขนส่งลงสาตไปยังสถานที่ที่มีการซื้อ-ขาย

การขนส่งลงสาตไปยังสถานที่ซื้อ-ขาย ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการ
ขนส่งเอง คิดเป็นร้อยละ 86.9 รองลงมาผู้ซื้อมารับลงสาตที่บ้านเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 46.9 ดัง
ตารางที่ 34

ตารางที่ 34 วิธีการขนส่ง

วิธีการขนส่ง	ร้อยละ	
	ไม่มี	มี
เกษตรกรส่งลงสาตออกค่าใช้จ่ายเอง	13.1	86.9
เกษตรกรส่งลงสาตโดยผู้ซื้อออกค่าใช้จ่ายให้	94.2	5.8
ผู้ซื้อมารับลงสาตที่บ้านเกษตรกร	53.1	46.9

ที่มา : จากการสำรวจ

31. ยานพาหนะที่ใช้ขนส่งลงสาต

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก (4 ล้อ) คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมา
เกษตรกรใช้รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 68.3 ดังตาราง 35

ตารางที่ 35 ชนิดยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง

ชนิดยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง	ร้อยละ	
	ไม่ใช่	ใช่
รถจักรยานยนต์	31.7	68.3
รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก (4 ล้อ)	16.7	83.3
รถยนต์บรรทุกขนาดกลาง (6 ล้อ)	96.8	3.2
รถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ (10 ล้อ)	100.0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจ

32. การบรรจุหีบห่อ

ส่วนใหญ่มีการบรรจุในแข่งที่รองด้วยหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 93 และมีการบรรจุในกล่องกระดาษ คิดเป็นร้อยละ 41.9 ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 การบรรจุหีบห่อ

หีบห่อ	ร้อยละ	
	ไม่ทำ	ทำ
บรรจุในกล่องกระดาษ	58.1	41.9
บรรจุในแข่งที่รองด้วยหนังสือพิมพ์	7.0	93.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการผลิต และการตลาดกลางสาด

33. ปัญหาการตลาดกลางสาด

จากการศึกษาปัญหาในการจำหน่ายและการตลาดกลางสาด ปรากฏว่าปัญหาด้านราคาไม่แน่นอน ราคาผลผลิตต่ำ ขาดข่าวสารการตลาดและราคา และค่าขนส่งแพง มีปัญหามาก สำหรับปัญหาเรื่องพ่อค้าเอาเปรียบ การเสียหายของผลผลิต คุณภาพของผลผลิต พ่อค้ามารับซื้อที่หมู่บ้านน้อยเกินไป และพ่อค้าในท้องถิ่นมีน้อยเกินไป มีปัญหาในระดับปานกลาง ในขณะที่เรื่องการบรรจุหีบห่อ มีปัญหาน้อย

ตารางที่ 37 ปัญหาการตลาดกลางสาธ

ปัญหาการตลาดกลางสาธ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ราคาไม่แน่นอน	3.955	มาก
ราคาผลผลิตต่ำ	3.885	มาก
ถูกพ่อค้าเอาเปรียบ	3.38	ปานกลาง
ขาดข่าวสารการตลาดและราคา	3.415	มาก
การเสียหายของผลผลิต	3.015	ปานกลาง
คุณภาพของผลผลิต	2.75	ปานกลาง
พ่อค้ามารับซื้อที่หมู่บ้านน้อยเกินไป	2.825	ปานกลาง
พ่อค้าในท้องถิ่นมีน้อยเกินไป	2.64	ปานกลาง
ค่าขนส่งแพง	3.74	มาก
การบรรจุหีบห่อ	2.01	น้อย

ที่มา : จากการสำรวจ

34. การได้รับคำแนะนำและความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตกลางสาธ

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำและความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตคิดเป็นร้อยละ 92.43 ที่เหลือไม่เคยได้รับคำแนะนำคิดเป็นร้อยละ 7.57

ตารางที่ 38 การได้รับคำแนะนำและความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตกลางสาธ

การได้รับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
เคย	342	92.43
ไม่เคย	28	7.57
รวม	370	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

35. แหล่งข่าวสารความรู้

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตกลางสาธจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงไปได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ญาติพี่น้อง เกษตรกรผู้นำ หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร

ตารางที่ 39 แหล่งข่าวสารความรู้

แหล่งข่าวสารความรู้*	จำนวน
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	126
เจ้าหน้าที่สหกรณ์	92
ญาติพี่น้อง	58
เกษตรกรผู้นำ	12
หนังสือพิมพ์	9
นิตยสาร	3

*เกษตรกรสามารถตอบคำถามได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา : จากการสำรวจ

36. แหล่งเสริมสร้างประสบการณ์ในวิชาชีพทางการเกษตรทั่วไป

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ในวิชาชีพทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงไปได้แก่ เพื่อนบ้านใกล้เคียง การอบรมวิชาการ และหนังสือ วารสารต่างๆ

ตารางที่ 40 แหล่งเสริมสร้างประสบการณ์ในวิชาชีพทางการเกษตรทั่วไป

แหล่งเสริมสร้างประสบการณ์*	จำนวน
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	268
เพื่อนบ้านใกล้เคียง	206
การอบรมวิชาการ	129
หนังสือ วารสารต่างๆ	74

*เกษตรกรสามารถตอบคำถามได้มากกว่า 1 ข้อ

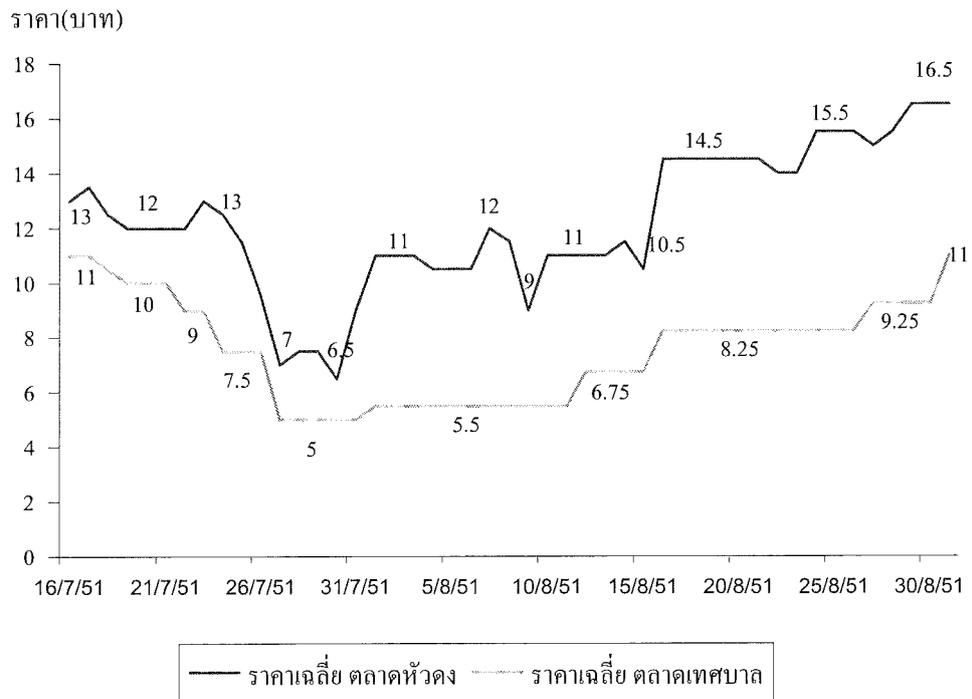
ที่มา : จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงราคาของกลางสาด

กลางสาดเป็นผลไม้ที่ให้ผลผลิตเป็นฤดูกาลและฤดูกาลเก็บเกี่ยวจะอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน ลักษณะเน่าเสียง่ายของกลางสาด ทำให้อิทธิพลของอุปสงค์และอุปทานในขณะหนึ่งๆ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดราคาตลาด ในตลาดขายส่งกลางสาดท้องถิ่น ราคาตลาดจะขึ้นอยู่กับปริมาณของอุปทานในแหล่งผลิตที่ส่งเข้ามายังตลาดและปริมาณอุปสงค์ในตลาด โดยราคาจะเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาและระยะเวลา นอกจากนี้ราคาตลาดท้องถิ่นและตลาดกลาง

อุตรดิตถ์จะมีความแตกต่างกัน แม้ว่าจะเป็นราคาในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวมีอิทธิพลมาจากค่าขนส่งและค่าเก็บรักษา และการบรรจุหีบห่อ รวมทั้งค่าการตลาดอื่นๆ เป็นต้น

รูปที่ 1 การเคลื่อนไหวของราคากลางสาธระหว่างตลาดกลางอุตรดิตถ์และตลาดท้องถิ่น

ที่มา : จากการสำรวจ

ในภาพที่ 1 แสดงการเคลื่อนไหวของราคากลางสาธของตลาดท้องถิ่นและตลาดกลางอุตรดิตถ์ ที่ได้จากการจดบันทึกรายวันจากช่วงวันที่ 16 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2551 ทั้งนี้จะเห็นว่าราคาในตลาดกลางอุตรดิตถ์จะอยู่ในระดับที่สูงกว่าราคาตลาดท้องถิ่น โดยเฉลี่ยตลอดช่วงเวลา 47 วันที่ได้ทำการจดบันทึก นอกจากนี้ราคาเฉลี่ยกลางสาธที่ตลาดท้องถิ่นจะอยู่ที่ 7.54 บาทต่อ กก. ในขณะที่ราคาเฉลี่ยของกลางสาธที่ตลาดกลางอุตรดิตถ์อยู่ที่ 12.24 บาทต่อ กก. โดยมีความแตกต่างของราคาเฉลี่ย 4.71 บาทต่อ กก. สำหรับความแตกต่างของราคาในช่วงเดือนสิงหาคมจะมีความแตกต่างของราคามากกว่าในช่วงเดือนกรกฎาคม นอกจากนี้ในบางช่วงเวลากการเคลื่อนไหวของราคาไม่ได้มีทิศทางไปในทางเดียวกันเสมอไป ซึ่งไม่เป็นที่แน่ชัดว่า ตลาดไหนจะมีอิทธิพลในการกำหนดราคาเหนือกว่ากัน และมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะใด การทดสอบถึงความเชื่อมโยงราคาและตลาดน่าจะให้อธิบายสรุปในประเด็นดังกล่าวนี้ได้

(1) การทดสอบแบบ unit root

ผลการทดสอบ Augmented Dickey Fuller (ADF) Test จากตารางที่ 41 สรุปได้ว่า ราคาทางสาคในตลาดต่างๆ ที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นไปตามสมมติฐานหลักที่ว่า ข้อมูลมีคุณสมบัติ I(1) การทดสอบได้ทำเป็นจำนวนสองครั้ง ผลการทดสอบในครั้งแรกปรากฏว่า ค่าสัมบูรณ์ของค่าสถิติ ADF ที่คำนวณได้ทั้งหมด มีค่าน้อยกว่าค่าสัมบูรณ์ของค่าวิกฤต ADF แสดงว่า ข้อมูลทุกชุดไม่มีคุณสมบัติ stationary จึงสันนิษฐานว่า ข้อมูลแต่ละชุดอาจจะมีคุณสมบัติเป็น I(1) หรือ I(2) หรืออาจมีระดับของ Integration ที่มากกว่านี้ จึงต้องทำการทดสอบข้อมูลอีกเป็นครั้งที่สองว่า ข้อมูลแต่ละชุดว่า มีคุณสมบัติ stationary หรือไม่ ภายใต้สมมติฐานว่า $H_0 : \Delta y_t \sim I(1)$ และ $H_1 : \Delta y_t \sim I(0)$ หรือ $H_0 : y_t \sim I(2)$ และ $H_1 : y_t \sim I(1)$

ตารางที่ 41 ผลการทดสอบ Augmented Dickey Fuller (ADF) Test

รายการ	ทดสอบครั้งแรก		ทดสอบครั้งที่สอง	
	I(1) v I(0)		I(2) v I(1)	
ตลาดท้องถิ่น	-1.53 ^{NS}		-7.34***	
ตลาดกลางอูตรดิตถ์	-2.52 ^{NS}		-6.82***	
ระดับนัยสำคัญ	10%		5%	1%
ค่าวิกฤต ADF	-3.18		-3.51	-4.17

NS : ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

*** : มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

ที่มา : คำนวณจาก Eviews

ในการทดสอบครั้งที่สอง ผลการทดสอบปรากฏว่าสมมติฐานหลักที่ว่า First Differences ของข้อมูลแต่ละชุด มีคุณสมบัติ I(1) นั้นยอมรับไม่ได้ กล่าวคือ ค่าสัมบูรณ์ของค่าสถิติ ADF ที่คำนวณได้ทั้งหมด มีค่ามากกว่า ค่าสัมบูรณ์ของค่าวิกฤต ADF แสดงว่า First Differences ของราคาทางสาค มีคุณสมบัติ stationary หรือ I(0) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลราคาทางสาค (หมายถึง ข้อมูลที่ยังไม่ผ่านการ Differencing) มีคุณสมบัติ I(1)

(2) การทดสอบคุณสมบัติของความเชื่อมโยงกันของข้อมูลราคาสองชุด (Cointegration)

ในขั้นตอนที่สองเป็นการทดสอบคุณสมบัติ Cointegration ระหว่างข้อมูลราคาสองชุดคือ X_t ซึ่งเป็นชุดข้อมูลราคาในตลาดหนึ่งและ Y_t ซึ่งเป็นชุดของราคาในตลาดกลางอูตรดิตถ์ โดยใช้หลักของ Engle and Granger โดยการ run regression ตาม OLS กำหนดให้ Y_t เป็นฟังก์ชันกับ X_t ซึ่งหากข้อมูลทั้งสองชุดมีคุณสมบัติ Cointegration ระหว่างกัน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการ

regression ทั้งสอง จะต้องแสดงคุณสมบัติ stationary ซึ่งทดสอบได้โดยการเปรียบเทียบค่าสัมบูรณ์ของค่าสถิติ ADF กับค่าสัมบูรณ์ของค่าวิกฤต ADF ถ้าค่าความคลาดเคลื่อนมี stationary ที่ level แสดงว่า สมการนี้มีลักษณะ Cointegration หรือมีความสัมพันธ์ในระยะยาว ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ผลการทดสอบคุณสมบัติ cointegration

รายการ	ตัวแปรอิสระ
	ราคาตลาดกลางอุตรดิตถ์
ราคาตลาดท้องถิ่น	/***

หมายเหตุ : $\sqrt{\quad}$ มีความสัมพันธ์ด้านราคา

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

ที่มา : คำนวณจาก Eviews

ผลการวิเคราะห์พบว่า ราคาของสองตลาดมีความเชื่อมโยงกัน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 5% ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแม้จะชี้ให้เห็นว่าราคาตลาดขายส่งจะมีความเชื่อมโยงของราคากันแต่ยังไม่สามารถบอกลักษณะของความสัมพันธ์ จึงต้องทำการทดสอบในขั้นต่อไป

(3) การใช้ Error Correction Mechanism (ECM)

ตารางที่ 43 ผลการทดสอบ Error Correction Mechanism

รายการ	ไปยังตลาดที่เป็นตัวแปรตาม	
	ตลาดกลางอุตรดิตถ์	ตลาดท้องถิ่น
จากตลาดที่เป็นตัวแปรอิสระ		
ตลาดกลางจังหวัด		/***
ตลาดท้องถิ่น	/***	

หมายเหตุ : $\sqrt{\quad}$ มีความสัมพันธ์ด้านราคา

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

ที่มา : คำนวณจาก Eviews

เมื่อข้อมูลราคาทั้งสองชุดมีคุณสมบัติ Cointegration กันแล้ว ข้อมูลราคาทั้งสองชุดจะมีคุณสมบัติ Causality ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หรืออาจเป็นได้ทั้งสองทิศทาง (Bidirectional Causality) การวิเคราะห์ใช้แบบจำลองเชิงพลวัตที่อยู่ในรูปแบบ error correction model การทดสอบ

จะชี้ให้เห็นถึงคุณสมบัติ causality ระหว่างราคาในแต่ละระดับของตลาด หรืออีกนัยหนึ่งคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดหนึ่งจะมีผลกระทบไปยังราคาในตลาดระดับอื่นๆ หรือไม่

จากข้อมูลในตารางที่ 43 แสดงให้เห็นว่า ราคากลางสาตในตลาดขายส่งกลางอุตรดิตถ์กับตลาดท้องถิ่นปรากฏคุณสมบัติ Causality ในแบบสองทิศทาง คือ จากตลาดท้องถิ่นไปยังตลาดขายส่งกลางอุตรดิตถ์ และจากตลาดขายส่งกลางอุตรดิตถ์ไปยังตลาดท้องถิ่น โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 1%

ผลการทดสอบสรุปได้ว่า การกำหนดราคากลางสาตนั้นมีอิทธิพลทั้งจากตลาดขายส่งต้นทางและปลายทางหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงราคากลางสาตมีเหตุมาจากทั้งทางด้านอุปทานในแหล่งผลิตและด้านอุปสงค์ของตลาดปลายทางเช่นกัน